

Rozumíme si pro 1.–3. ročník ZŠ

tematický
modelový ŠVP

2025

Charakteristika tématu

Využité vzdělávací obory	Český jazyk, Anglický jazyk, Matematika a její aplikace, Člověk a jeho svět, Výtvarná a filmová výchova, Hudební, taneční a dramatická výchova, Tělesná výchova, Osobnostní a sociální výchova, Polytechnická výchova a praktické činnosti
Klíčové kompetence (KK)	— komunikační — kulturní — digitální
Průřezová témata (PT)	Společnost pro všechny
Základní gramotnosti (ZG)	Čtenářská a pisatelská Logicko-matematická

Informace o pojetí tématu	Cílem tématu je rozvíjet jazykové a komunikační dovednosti žáků v různých komunikačních situacích a kontextech. Nedílnou součástí je vybavit žáka kompetencemi, které jej naučí porozumět sobě samým a svým komunikačním partnerům, rozvinout schopnosti spolupracovat s ostatními a vnímat jazykovou i kulturní rozmanitost jako přínosnou, porozumět svým potřebám a potřebám ostatních, adekvátně reagovat na případné konfliktní/ nekomfortní situace, vyhledávat, třídit a porovnávat informace a také bezpečně využívat digitální technologie. Využívanými metodami výuky jsou diskuse, metody kritického myšlení, kooperativní učení, řešení modelových i reálných situací, dramatizace, hra. Propojení vzdělávacích obsahů umožňuje žákům plánovat a realizovat dílčí témata a projekty, při kterých si vytváří představu o světě, ve kterém by chtěli jednou žít. Rozložení vzdělávacího obsahu tématu My ve světě komunikace, informací a médií během školního roku je proměnlivé. Pořadí a délku jednotlivých celků určuje učitel společně s žáky, reagují tím na aktuální situaci ve společnosti, roční období, nastavení a potřeby žáků. Téma je záměrně nastavené tak, aby bylo upřednostňováno aktivní zapojení žáků (samostatná práce, projekty), a také tak, aby naplňování jeho obsahu probíhalo i mimo vnitřní prostory školy.
Informace o obsahu	Vzdělávací obsah předmětu vychází z OVU všech výše uvedených vzdělávacích oborů, které směřují k vyjadřování žáka samotného i jeho komunikace s okolním světem. OVU jsou tak smysluplně propojeny do logického celku. Toto propojení je založeno na kompetencích, které vedou jedince k uvědomění si důležitosti komunikace a vybavují ho takovými komunikačními schopnostmi, které mu umožní aktivní spolupráci s lidmi kolem něj.

Vzdělávací strategie

Klíčové kompetence rozvíjíme zejména s využitím těchto vzdělávacích strategií:		
KKK	Klíčová kompetence komunikační Vyjadřuje se prostřednictvím zvládnutých výrazových prostředků, které volí podle svých možností vzhledem ke komunikačnímu záměru, partnerovi a situaci. Rozumí obsahu běžných forem sdělení včetně některých nepřímo vyjádřených významů. Během mluvené interakce respektuje základní potřeby komunikačního partnera. Rozpozná vybrané konkrétní rozdíly mezi vlastním vyjadřováním a vyjadřováním lidí z odlišných prostředí či kultur.	— vytváříme příležitosti pro různé formy diskuse, ve kterých mohou žáci bezpečně pokládat otázky a sdílet své myšlenky a pocity na dané téma (párové diskuse, diskusní kroužky atd.) — pravidelně organizujeme aktivity, ve kterých žáci prezentují před celou třídou své zážitky, nápady a výsledky individuálních či skupinových činností; v přípravě jim pomáháme formulací jasných a předem zadaných kritérií (např. ve formě připravené osnovy, výčtu klíčových informací, předpřipravených frází) — nabízíme žákům možnosti vyjadřovat se skrze různá média a formy — do hodin zahrnujeme prvky dramatické výchovy a role-play, při kterých mohou žáci experimentovat s různými perspektivami a formami vyjádření v různých komunikačních situacích — ukazujeme žákům různé možnosti neverbální komunikace v souladu s danou komunikační situací — pomáháme žákům rozvíjet schopnost reflexe nad vlastním vyjadřováním (např. retrospektivním zamýšlením se nad prožitými komunikačními situacemi, s nimi spojenými úspěchy a neúspěchy) — po aktivitách či projektech poskytujeme modelovou konstruktivní zpětnou vazbu a zároveň povzbuzujeme žáky k reflexi vlastní práce nebo práce spolužáků — pravidelně se žáky hovoříme o jejich porozumění jazykovým či obrazným sdělením, diskutujeme s nimi o jejich možných významech — prostřednictvím různých aktivit a her trénujeme schopnost žáků pozorně a soustředěně naslouchat (např. Simon říká, bingo) — necháváme žáky vědomě se vyjadřovat k obsahu předchozího sdělení (např. shrnutím předchozí párové nebo skupinové diskuse; shrnutím práce nahlas přečteného příběhu; hraním her, jako je tichá pošta) — zařazujeme do výuky prvky dramatické výchovy a role-play, při kterých se žáci musí vcítit do zadaných rolí a reagovat na situace podle postav, které hrají — necháváme žáky reagovat na prožité komunikační situace a s nimi spojené úspěchy a neúspěchy; necháváme je vcítit se do spolužáků, identifikovat komunikační fauly apod. — do svých hodin zařazujeme aktivity jazykového probuzení, v rámci kterých žáci prostřednictvím vlastního prožitku objevují jazykové bohatství ve světě i kolem nich, rozvíjejí svůj vztah k mateřštině a pěstují elementární dovednosti potřebné k učení se cizím jazykům: např. různé jazykové hlavolamy založené na srovnávání abeced, slovní zásoby či zvukové stránky různých jazyků; hledání výpůjček a internacionalismů; přiřazování jazyků ke konkrétním místům a kulturám; tvorba jazykových portrétů a jejich společná interpretace
KKT	Klíčová kompetence kulturní Vnímá umění a kulturu jako způsob poznávání světa a vyprávění o něm.	— zajišťujeme výuku, která aktivně zapojuje žáky do procesu objevování a zkoumání různých forem umění a kultury, používáme různé didaktické metody, jako jsou diskuse, skupinové aktivity a praktická cvičení, abychom podpořili jejich zájem a aktivní účast — používáme umělecká díla, abychom představili žákům různé kulturní a umělecké projevy — pořádáme diskuse a reflexe o uměleckých dílech a kulturních událostech, které žákům umožňují analyzovat a interpretovat různé aspekty umění a kultury a vyjadřovat své názory a dojmy — o návštěvách kulturních institucí, návštěvách uměleckých skupin a umělců a kulturních pracovníků ve škole vedeme třídní portfolio – v papírové podobě nebo v dokumentu sdíleném s rodiči žáků

KDI	Klíčová kompetence digitální Informace a jiná digitální data podle potřeby sdílí se svými blízkými a učiteli.	— podporujeme žáky v aktivním zapojování do života školy prostřednictvím digitálních technologií — učíme žáky, jak se chovat v online prostředí: prostřednictvím promyšlených online aktivit je vedeme k etickému a ohleduplnému jednání, respektu k druhým, podporujeme jejich spolupráci — při vytváření a sdílení digitálního obsahu vedeme žáky k uvědomování si vlastních autorských práv a k respektu k autorským právům ostatních
-----	--	--

Obsah tématu

OVU	ŠOVU	ZG	Učivo
JJK-CJL-001-ZV5-001 V mluvené komunikaci používá osvojené jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a dané komunikační situaci.	Používá spisovnou výslovnost a rozliší situaci, kdy je vhodné použít spisovnou, nebo nespisovnou podobu jazyka.		— vyjadřování závislé na komunikační situaci, komunikační žánry
JJK-CJL-001-ZV5-002 Využívá znalosti o slovní zásobě a způsobech jejího rozšiřování v komunikaci a při práci s textem.	Použije ve vlastním sdělení slova významem nadřazená, podřazená a souřadná.	ZGC-VZT-000-ZV3-001 Čte a píše pro prožitek i poučení.	— slovní zásoba a tvoření slov, význam slov, slova významem nadřazená, podřazená a souřadná
	Nahradí slova v daném kontextu slovy se stejným nebo podobným významem.		— slova stejného a opačného významu
	Rozlišuje slova, která nesou více významů, v daném kontextu.		— slova mnohoznačná, jednoznačná
JJK-CJL-001-ZV5-003 Vytváří vlastní písemná sdělení s využitím osvojených mluvnických a pravopisných pravidel a znalosti vybraných slohových útvarů.	Při psaní vlastního textu využívá znalost pravopisných pravidel: spodobu znělosti souhlásek; koncovky sloves v přítomném čase; y/ý po pravopisně obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech.	ZGC-VZT-000-ZV3-001 Čte a píše pro prožitek i poučení.	— pravopis – y/ý po tvrdých souhláskách; i/í po měkkých souhláskách; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě mimo morfologický šev; spodoba znělosti; pamětné osvojení vyjmenovaných slov a jejich použití v kontextu
JJK-CJL-001-ZV5-004 Posoudí výpověď v konkrétní situaci a adekvátně reaguje.	Rozezná komunikační záměr mluvčího (chce informovat, pobavit, varovat, požádat, zeptat se).	ZGC-BPO-000-ZV3-001 Buduje porozumění prožitkovým i odborným textům, při psaní sděluje informace podle své potřeby.	— autor, text, adresát — stanovisko autora
JJK-CJL-001-ZV5-007 Experimentuje s jazyky a buduje si vztah k učení se jazykům.	Pozoruje podobnost některých jazyků s češtinou.		— podobnost zvuková, významová
JJK-CJL-001-ZV5-009 Tvořivě pracuje s uměleckým textem.	Podle zadání doplňuje, přetváří a dotváří umělecký text.	ZGC-VZT-000-ZV3-001 Čte a píše pro prožitek i poučení. ZGC-KCP-000-ZV3-001 Při čtení i psaní zvažuje možné adresáty.	— tvořivé činnosti s literárním textem – doplňování neúplných textů, čtení s předvídáním, nedokončené příběhy

JJK-AJA-001-ZV5-001 Rozumí konkrétním informacím v jednoduchých, pomalu a zřetelně pronášených textech.	Určí klíčové informace v krátkých, pomalu pronášených textech, např. barvy nebo čísla.		— odpovědi na otázky: What colour is it? Do you like...? What's this? Can you...? How old are you? What's your favorite...? Where are you? What time is it?
JJK-AJA-001-ZV5-002 Rozumí jednoduchým krátkým psaným textům.	Přenesse jednoduché informace o svém okolí z krátkého psaného textu do obrázku.		— slovní zásoba z vybraných tematických okruhů
JJK-AJA-003-ZV5-005 Zapojí se do jednoduchých rozhovorů týkajících se osvojených témat.	Položí v rozhovoru jednoduchou otázku nebo na jednoduchou otázku odpoví.		— vazby: I am/I'm not, He is/He isn't, She is/She isn't, It is/It isn't, I have got, I haven't got, It/she/he has got, It /she/he hasn't got, can/can't, like/don't like
JJK-AJA-003-ZV5-006 Napíše krátkou zprávu.	Doplní slova do krátké zprávy.		— práce se slovníkem
MAT-MAT-001-ZV5-004 Modeluje celá záporná čísla pomocí reálných situací.	Popíše slovy situaci, která modeluje celá záporná čísla.	ZGM-MRF-000-ZV3-001 Popisuje kroky řešení matematických situací s oporou o matematické modely.	— modely záporných čísel v běžném životě (dluh, teplota)
MAT-MAT-001-ZV5-009 Získává data, graficky je zaznamenává, grafický záznam dat čte a interpretuje.	Sesbírá, vybere a eviduje odpovídající data z reálné situace.	ZGM-MRF-000-ZV3-001 Popisuje kroky řešení matematických situací s oporou o matematické modely.	— vyhledání vhodných dat z běžného života, jejich sběr a evidence dat do tabulky
MAT-MAT-001-ZV5-013 Řeší jednoduché reálné problémy s využitím rovnosti a nerovnosti.	Popíše číselné vztahy v reálné situaci pomocí rovnosti, nerovnosti a rovnicové situace, modeluje situaci vyjádřenou číselným výrazem.		— rovnováha a nerovnováha na vahách, jejich číselné vyjádření, manipulace na váze k dosažení rovnováhy (přidání, ubrání)
CJS-CJS-001-ZV5-002 Využívá mapy k orientaci a vyjadřování o světě kolem nás.	Vytváří a využívá pro praktické účely plány či modely jemu známého prostoru.		— plány a modely
CJS-CJS-004-ZV5-018 Oceňuje rozmanitost přírody a způsobů jejího poznávání na základě reflexe společně prožité výukové zkušenosti.	Sdílí s ostatními svou zkušenost a zážitky spojené s poznáváním rozmanitosti přírody ve svém okolí.		

CJS-CJS-005-ZV5-026 Vysvětlí funkci základních složek integrovaného záchranného systému a uplatňuje v modelových situacích účelné způsoby chování při mimořádných událostech.	Předvede v modelové situaci účelné chování v případě vzniku mimořádné události.		— chování při vybraných mimořádných událostech
CJS-CJS-005-ZV5-029 V modelové situaci ošetří drobná poranění a poranění menšího rozsahu, odliší je od závažných úrazů a život ohrožujících stavů a přivolá první pomoc.	Procvičí v modelových situacích správný způsob komunikace s operátorem záchranné služby.		— správný způsob volání na tísňovou linku; tísňová telefonní čísla
UAK-VFV-001-ZV5-002 Vyjadřuje výtvarnými prostředky vjemy, pocity, prožitky, myšlenky, představy a zkušenosti a realizuje svůj tvůrčí záměr.	Objevuje, jak s pomocí prostředků prostorové tvorby (práce s modelovací hmotou, tvorba objektů z papíru, instalace z předmětů běžné denní potřeby apod.) vyjádřit své vjemy, pocity, prožitky, myšlenky, představy a zkušenosti.		— práce s modelovací hmotou, tvorba objektů z papíru, instalace z předmětů běžné denní potřeby apod., vyjádření pocitů a emocí, slovní výpověď — popis tvarů, barev, toho, co mu dílo připomíná
UAK-VFV-001-ZV5-003 Reaguje na svou tvorbu i tvorbu ostatních prostřednictvím slova, pohybu, zvuku či jiných nonverbálních prostředků a sdílí ji s ostatními.	Hledá další možnosti, jak na dílo reagovat (úpravou fotografie díla jednoduchými digitálními nástroji; animací díla, přenesením díla do jiného prostředí).	ZGC-VZT-000-ZV3-001 Čte a píše pro prožitek i poučení.	— nonverbální prostředky komunikace pro vyjádření dojmu, pocitu z díla, fotografie — jednoduché digitální nástroje, animace, přenesení díla do jiného prostředí
UAK-VFV-002-ZV5-006 Komunikuje o výtvarném či filmovém uměleckém díle s využitím základních oborových pojmů.	Setkává se s rozmanitými typy uměleckých děl tak, aby měl možnost uplatnit pojmy, které se při jejich popisu učí (rytmus, textura, kontrast, souměrnost, kompozice, teplé barvy, studené barvy, příběh, postava, prostředí, detail, zvuk).		— verbální popis díla, pocitů a prožitků ze setkání s ním

UAK-HTD-001-ZV5-003 Zapojuje se do reflexe reprodukčních, tvůrčích a interpretačních činností s porozuměním základním oborovým pojmům.	Vyjadřuje své pocity a prožitky z individuální i skupinové činnosti, zapojuje se do zpětné vazby vedené učitelem; vyjadřuje, co ho na práci ostatních zaujalo. Při formulaci zpětné vazby a sebehodnocení se opírá o jednoduchá kritéria daná učitelem.		— recepcce a reflexe uměleckého díla, příklady a rozlišení základních druhů umění, jejich prostředků a vyjádření — setkání s živým uměním v autentickém prostředí — reflexe zážitku formou rozhovoru nebo tvůrčími prostředky vlastního vyjádření — percepcce uměleckého díla — poslech vhodných hudebních skladeb — verbální i nonverbální reakce na hudbu
UAK-HTD-002-ZV5-004 Zapojuje se do reflexe reprodukčních, tvůrčích a interpretačních činností s porozuměním základním oborovým pojmům.	Ve společné reflexi se snaží hudbu, taneční či divadelní představení hodnotit pomocí osvojených termínů.		
UAK-HTD-002-ZV5-005 Vyjádří svůj zážitek z hudebního, divadelního nebo tanečního díla nebo programu.	Popíše v rozhovoru s učitelem a spolužáky svůj dojem ze zhlédnutého díla, navštíveného koncertu, programu apod. S pomocí učitele vybírá k vyjádření svých zážitků ze setkání s uměleckým dílem různé výrazové prostředky (slovo, pohyb, výtvarné prostředky apod.).		
UAK-HTD-003-ZV5-007 Uvede příklady hudebních, divadelních nebo tanečních projevů, kulturní tradice, kulturní instituce vztahující se k těmto druhům umění ve svém nejbližším okolí, lokalitě či regionu.	Zapojuje se do rozhovoru o kulturní akci, která ve škole proběhla, o kulturní instituci, kterou společně s třídou navštívili. Uvede příklady dalších kulturních institucí a akcí v blízkém okolí a regionu.		
CZB-TEV-002-ZV5-006 Reaguje správně na základní pokyny, povely, signály a vykonává podle nich individuální i týmovou pohybovou činnost.	Reaguje správně na pokyny, povely a signály spojené s různými pohybovými činnostmi.		— rozcvičování, průpravná, kondiční, kompenzační, relaxační a jiná cvičení se zdravotním korektivním efektem — psychomotorická cvičení a hry nesoutěžního charakteru; základy atletiky; základy gymnastiky (průpravná cvičení); průpravné úpoly; — rytmická cvičení (estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem); — základy sportovních her (herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, utkání podle zjednodušených pravidel); pohybové hry; bruslení (zařazeno dle podmínek školy); turistika a pohyb v přírodě; plavání (průpravné cviky) — základní dovednosti a bezpečnost
CZB-TEV-002-ZV5-007 Dodržuje základní pravidla jednoduchých her a soutěží, adekvátně reaguje na zjevné přestupky.	Dodržuje pravidla her a soutěží a chová se v duchu fair play; uvede a vysvětlí, k jakému porušení pravidel došlo.		

CSP-OSV-001-ZV5-001 Rozpozná své vybrané osobnostní vlastnosti, silné stránky a zkouší uplatňovat sebepoznání ve svém jednání.	Posoudí svůj pokrok v osobnostním rozvoji a učení, adekvátně reaguje na zpětnou vazbu.		— silné stránky
CSP-OSV-002-ZV5-003 Zapojuje se do interakce ve skupině, rozpoznává svůj přínos a přínos druhých ve skupinové činnosti.	Prostřednictvím skupinové práce poznává různé projevy respektu a asertivity v komunikaci.		— kooperace, respekt, asertivita
CSP-OSV-003-ZV5-005 Rozpoznává různé druhy profesí ve svém blízkém okolí a sdílí zkušenosti se zapojením do pracovních činností ve svém domácím prostředí.	Na základě příběhů spojených se světem práce poznává rozmanitost povolání a zkušeností s nimi, předchází možným stereotypům.		— stereotypy spojené s povoláními
CSP-TCH-001-ZV5-001 Zhotovuje výrobky z technického materiálu s využitím tradičních, inovativních a digitálních technologií za dodržení zásad hygieny a bezpečnosti práce.	Čte jednoduché návody a postupy práce, dle instrukcí využívá digitální technologie.	ZGC-VZT-000-ZV3-001 Čte a píše pro prožitek i poučení.	— pracovní operace — plánování a organizace práce — řešení jednoduchých problémů technického charakteru — jednoduchá technická dokumentace
CSP-TCH-003-ZV5-003 Provádí jednoduché konstrukční činnosti s návodem i bez návodu.	Řízenou reflexí posuzuje výsledný objekt a průběh činnosti, vybírá hodnotící kritéria.		— reflexe tvůrčích činností

Průřezová témata	Školní očekávané výsledky učení PT
PTS-000-000-ZV5-002 Na konkrétních příkladech kriticky vyhodnocuje obsah a záměr mediálních sdělení.	— sdělí, která média a jakým způsobem provázejí jeho den — sdělí ostatním, odkud nejčastěji získává různé, pro sebe zajímavé informace, a vyjadřuje pocity, které z těchto mediálních sdělení má — odpovídá na otázky zaměřené na obsah čteného, slyšeného, sledovaného jednoduchého sdělení (např. zpravodajské, reklamního apod.)
PTS-000-000-ZV5-003 Na základě vlastní zkušenosti uvede příklady, jak může konzumace médií ovlivnit jeho postoje nebo postoj jeho vrstevníků k určitému tématu.	— uvádí příklady toho, jaká média využívá při komunikaci se sourozenci, spolužáky, kamarády
PTS-000-000-ZV5-004 Navrhuje, jak pomoci lidem v obtížných životních podmínkách a jak předejít konkrétním tíživým situacím.	— popíše příklady obtížných životních situací vrstevníků, s nimiž se seznámil prostřednictvím čtených či sdílených příběhů — uvede, co postavám v příbězích způsobilo jejich obtížnou situaci a co jim pomohlo ji vyřešit nebo zlepšit. Čte knihy podle doporučení i vlastního výběru — na základě čtených či sdílených příběhů si vybaví, zda ví ve svém okolí o někom, kdo je v obtížné situaci, navrhne smysluplné možnosti pomoci těmto lidem

Tematický modelový ŠVP / Rozumíme si pro 1.–3. ročník ZŠ

Dílo vzniklo v IPs Podpora kurikulární práce škol.

Registrační číslo projektu CZ.02.02.XX/00/22_005/0004756

Dílo podléhá licenci Creative Commons CC BY SA 4.0

– Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je kolektiv autorů NPI ČR.

Licenční podmínky navštivte na adrese:

<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode.cs>.

Národní pedagogický institut
České republiky
Praha, září 2025
www.npi.cz